Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра цивільно-правових дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан юридичного факультету

Віталій СЕРЬОГІН

«31» серпня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО

рівень вищої освіти - перший (бакалаврський)

галузь знань - 29 Міжнародні відносини

спеціальність - 293 Міжнародне право

освітня програма - Міжнародне право

вид дисципліни - обов'язкова

факультет - юридичний

2026 / 2027 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою юридичного факультету

31 серпня 2026 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Цибань Артем Андрійович, к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін юридичного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

Програму схвалено на засіданні кафедри цивільно-правових дисциплін юридичного факультету

Протокол № 1 від 28 серпня 2026 року

Завідувач кафедри
цивільно-правових дисциплін Олена УСТИМЕНКО

Програму погоджено с гарантом освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю D9 Міжнародне право

Гарант освітньо-професійної програми
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
«Міжнародне право» Євген ТІТОВ

Програму погоджено науково-методичною комісією юридичного факультету

Протокол від 31 серпня 2026 року, № 1

Голова науково-методичної комісії
юридичного факультету Ганна ЗУБЕНКО

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Міжнародне приватне право» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів зі спеціальності 293 Міжнародне право.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є підготовка кваліфікованого спеціаліста з питань історії розвитку, категорійно-понятійного апарату міжнародного приватного права; джерел, інститутів та основних типів колізійних прив'язок міжнародного приватного права; розв'язання приватноправових проблем з іноземним елементом та роботи з відповідними міжнародними та національними нормативними документами.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є визначення та аналіз правових проблем, формування та обґрунтування правових позицій та застосування отриманих знань у практичних ситуаціях.

1.3. Кількість кредитів – 5 кредитів

1.4. Загальна кількість годин – 150 години

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	3-й
Семестр	
5-й	5-й
Лекції	
48 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	6 год.
Лабораторні заняття	
Самостійна робота, у тому числі	
70 год.	136 год.
Індивідуальне завдання	
10 год.	10 год.

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна:

ЗК 02. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 06. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 07. Здатність працювати в міжнародному контексті.

СК06. Здатність забезпечувати юридичний супровід правовідносин з іноземним елементом, зовнішньоекономічної діяльності та міжнародного економічного співробітництва.

СК07. Здатність надавати юридичні висновки й консультації з питань міжнародного публічного і міжнародного приватного права, права Європейського Союзу,

національного права України та права інших держав; прогнозувати і оцінювати юридичні ризики зовнішньополітичних та зовнішньоекономічних ініціатив та шляхи їхньої мінімізації.

СК08. Здатність вести дискусію і дебати з міжнародно-правових та загальноюридичних питань, готувати справи до розгляду в українських, закордонних, міжнародних судах і арбітражах.

СК12. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і проблеми в міжнародно-правовій та національно-правовій діяльності.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна:

РН 01. Знати і розуміти основи зовнішньої політики держави, природу та динаміку міжнародних відносин, міжнародного співробітництва на універсальному та регіональному рівнях, ідентифікувати правовий статус суб'єктів міжнародних відносин та характер взаємодії між ними.

РН 05. Здійснювати порівняльний аналіз правових систем, оцінювати і аргументувати їхні недоліки та переваги, знаходити і тлумачити релевантне іноземне законодавство, надавати консультації щодо його змісту і практики застосування, оцінювати та мінімізувати ризики юридично значущих дій з урахуванням множинності правових систем і юрисдикцій.

РН 06. Забезпечувати юридичний супровід захисту прав, відстоювання інтересів фізичних і юридичних осіб, національних інтересів держави Україна за допомогою міжнародних та національних правових механізмів у сфері міжнародних публічних і міжнародних приватних відносин.

РН 07. Використовувати практику Європейського суду з прав людини, інших міжнародних судових та арбітражних органів, міжнародних організацій та інших договірних органів, теоретичні знання з міжнародного права і національного права для обґрунтування і захисту власної позиції, захисту інтересів клієнта та в інших професійних цілях.

РН 10. Вільно комунікувати з професійних питань державною та іноземною(ими) мовою (ами) усно та письмово, фахово використовувати юридичну термінологію.

РН 12. Доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з актуальних питань європейської та Євроатлантичної інтеграції, міжнародного права, національного права та порівняльного правознавства.

РН 14. Володіти навичками професійного усного та письмового перекладу з/на іноземну(і) мову(и), зокрема, з фахової тематики міжнародного права.

РН 15. Використовувати сучасні цифрові технології, здійснювати збирання з різних джерел, систематизацію та аналіз інформації щодо міжнародних і національних правових процесів і явищ.

РН 19. Самостійно визначати освітні цілі та траєкторії навчання, знаходити необхідні для цього освітні ресурси

1.8. Пререквізити: Теорія держави та права. Цивільне право.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Загальна частина міжнародного приватного права

Тема 1. Загальна характеристика міжнародного приватного права

Поняття, предмет і система міжнародного приватного права. Особливості приватних відносин міжнародного характеру. Поняття та форми іноземного елементу у відносинах приватно-правового характеру. Нормативний склад міжнародного приватного права. Метод міжнародного приватного права. Місце міжнародного приватного права у

правовій системі. Основні підходи в правовій доктрині до предмету, методу, складу норм та місця міжнародного приватного права в правовій системі. Співвідношення міжнародного приватного права з приватним правом та міжнародним публічним правом. Принципи та функції міжнародного приватного права.

Тема 2. Джерела міжнародного приватного права

Поняття та ознаки джерел міжнародного приватного права. Види джерел міжнародного приватного права. Законодавство про міжнародне приватне право зарубіжних країн. Кодифікація міжнародного приватного права. Закони про міжнародне приватне право окремих країн. Судова та арбітражна практика окремих країн як джерела міжнародного приватного права. Міжнародний договір як джерело міжнародного приватного права. Види міжнародних договорів. Багатосторонні (універсальні та регіональні) договори, які містять уніфіковані колізійні та матеріальні норми. Двосторонні договори в міжнародному приватному праві. Участь України в міжнародних договорах з міжнародного приватного права. Звичай як джерело міжнародного приватного права. Торгові звичаї. Уніфікація норм міжнародного приватного права. Міжнародні органи, які приймають участь у розробці й прийнятті джерел міжнародного приватного права.

Тема 3. Колізійні норми в міжнародному приватному праві

Підстави виникнення колізій. Поняття й види колізійних норм. Дія імперативних норм законодавства України, що регулює відносини з іноземним елементом. Поняття, структура і види колізійних норм. Основні види колізійних прив'язок (формул прикріплення): особистий закон фізичних і юридичних (національність) осіб; закон країни місцезнаходження речі; закон країни, що визначає вимоги до форми правочинів (договорів); автономія волі; закон країни, що застосовується до договору при відсутності угоди про вибір права; закон країни, за яким правовідносини, що підлягають врегулюванню, найбільш тісно пов'язано; закон країни місця здійснення правопорушення; закон країни, що визначає позовну давність; закон країни суду тощо.

Тема 4. Застосування колізійних норм у міжнародному приватному праві

Кваліфікація в міжнародному приватному праві. Встановлення змісту і застосування іноземного права. Поняття зворотного відсилання і відсилання до третього закону. Принцип взаємності і реторсії. Обхід закону в міжнародному приватному праві. Застереження про публічний порядок в міжнародному приватному праві.

Тема 5. Суб'єкти міжнародного приватного права

Фізична особа як суб'єкт міжнародного приватного права. Громадянин як суб'єкт міжнародних приватних правовідносин. Іноземець як суб'єкт міжнародних приватних правовідносин. Біженець як суб'єкт міжнародних приватних правовідносин. Юридична особа як суб'єкт міжнародного приватного права. Правове регулювання діяльності іноземних юридичних осіб в Україні. Транснаціональні компанії як суб'єкти міжнародних приватних правовідносин. Правовий статус офшорних компаній як суб'єктів міжнародних приватних правовідносин. Держава як суб'єкт міжнародного приватного права. Принципи, що визначають правовий режим іноземних інвестицій й інвестиційна політика держав. Правовий статус іноземних інвесторів в Україні. Державні гарантії.

Розділ 2. Особлива частина міжнародного приватного права

Тема 6. Право власності у міжнародному приватному праві.

Колізійні питання права власності в міжнародному приватному праві. Виникнення і припинення права власності. Закон, що визначає право власності на рухоме і нерухоме майно. Правовий режим власності іноземців та іноземних юридичних осіб в Україні.

Правовий режим власності іноземних держав в Україні. Закон, що визначає право власності та інші речові права щодо транспортних засобів. Закон, що визначає речові права на рухоме майно (товари), які знаходяться в дорозі. Закон, що визначає способи захисту права власності й інших речових прав. Правовий режим інвестування українських юридичних осіб і громадян за кордоном. Законодавство України про порядок інвестування резидентами України майнових цінностей за кордон. Правове регулювання відкриття резидентами України рахунків в іноземних банках. Правове регулювання іноземних інвестицій в Україні. Поняття іноземних інвестицій і їх види. Джерела правового регулювання іноземних інвестицій в Україні.

Тема 7. Право інтелектуальної власності у міжнародному приватному праві

Поняття і види інтелектуальної власності. Основні принципи міжнародної охорони авторських прав. Суб'єкти міжнародної охорони авторських прав. Строки міжнародної охорони авторських прав. Основні принципи міжнародної охорони суміжних прав. Суб'єкти міжнародної охорони суміжних прав. Строки міжнародної охорони суміжних прав. Основні принципи міжнародної охорони промислової власності. Суб'єкти міжнародної охорони промислової власності. Механізм охорони промислової власності у міжнародному приватному праві. Значення принципів національного режиму, взаємності і пріоритету. Міжнародно-правова охорона прав на способи індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг. Міжнародна система реєстрації товарних знаків.

Тема 8. Зобов'язання у міжнародному приватному праві

Правове регулювання договірних зобов'язань у міжнародному приватному праві. Поняття зовнішньоекономічного договору (контракту). Елементи зовнішньоекономічного договору. Форма зовнішньоекономічного договору. Порядок укладання міжнародних комерційних договорів. Поняття види й джерела регулювання міжнародних перевезень. Колізійні й матеріальні норми щодо позовної давності. Регулювання умов постачань товарів. Базисні умови постачань (ІНКОТЕРМС). Сфера регулювання і різновиди. Правове регулювання грошових зобов'язань, що випливають із зовнішньоекономічних договорів. Міжнародно-правова уніфікація розрахункових відносин по зовнішній торгівлі. Уніфіковані правила і звичаї для документованих акредитивів. Угода про акредитив. Форми акредитива. Уніфіковані правила по ІНКАССО. Поняття позадоговірних зобов'язань у міжнародному приватному праві. Поняття деліктних зобов'язань. Види колізійних прив'язок, які застосовуються в законодавстві держав і міжнародних договорів для визначення статуту позадоговірних зобов'язань з іноземним елементом. Закон країни здійснення правопорушення; закон держави, що потерпіла від правопорушення; закон суду; закон громадянства потерпілого і правопорушника; закон місце проживання відповідача. Договори про правову допомогу України з іншими державами.

Тема 9. Спадкові відносини у міжнародному приватному праві

Колізійні питання спадкового права. Право, яке застосовується при визначенні порядку переходу майна, прав і обов'язків при спадкуванні. Правове регулювання спадкування іноземцями в Україні. Правове регулювання спадкування громадянами України за кордоном. Роль і значення договорів про правову допомогу в справах щодо спадкування за кордоном: визначення права, необхідного до застосування; спадкування державою; відумерла спадщина; заповіт; компетенція по спадкових справах; заходи для охорони спадщини.

Тема 10. Трудові відносини в міжнародному приватному праві

Колізійні питання трудового права. Основні типи колізійних прив'язок: закон місця укладення трудового договору; закон місця роботи; закон місця виробничої діяльності; закон місцезнаходження роботодавця; закон громадянства працівника; закон флангу

судна; закон місця реєстрації транспортного засобу. Кодекс законів про працю України щодо регулювання трудових відносин громадян, які працюють поза межами держави. Умови і порядок працевлаштування іноземців в Україні. Українське законодавство про пенсійне забезпечення громадян України, які знаходяться за кордоном і іноземців, які знаходяться в Україні.

Тема 11. Шлюбно-сімейні правовідносини у міжнародному приватному праві

Колізійні питання сімейно-правових відносин. Основні типи колізійних прив'язок: право місця укладення шлюбу; закон громадянства подружжя; закон країни постійного місця проживання дитини; закон громадянства усиновлення; закон суду. Укладення шлюбу українських громадян з іноземцями. Права й обов'язки іноземних громадян і осіб без громадянства в шлюбних і сімейних відносинах. Укладення шлюбів між громадянами України й іноземцями в Україні. Шлюб між громадянином України й іноземцем, укладений поза межами України. Договори України про правову допомогу щодо укладення шлюбу. Порядок й особливості розірвання шлюбу між громадянином України й іноземним громадянином в Україні. Правове регулювання особистих і майнових відносин між подружжям в міжнародному приватному праві. Регулювання відносин між батьками і дітьми в міжнародному приватному праві. Правове регулювання усиновлення в міжнародному приватному праві. Правове регулювання опіки і піклування в міжнародному приватному праві. Встановлення опіки і піклування над громадянами України, що проживають за її межами. Встановлення опіки і піклування над іноземцями в Україні. Визнання опіки і піклування, встановленої поза межами України.

Тема 12. Міжнародний цивільний процес і міжнародний комерційний арбітраж

Поняття міжнародного цивільного процесу. Визначення підсудності цивільних справ з іноземним елементом. Основні системи визначення підсудності. Поняття договірної підсудності. Процесуальний стан іноземних громадян і іноземних юридичних осіб в українському цивільному процесі. Процесуальний стан іноземної держави і її дипломатичних представництв в Україні. Виконання доручень іноземних установ юстиції. Правове регулювання виконання іноземних судових доручень в Україні. Гаазька конвенція з питань цивільного процесу 1954 р. Роль угод про правову допомогу. Здійснення нотаріальних дій щодо справ з іноземним елементом. Поняття легалізації. Апостиль. Поняття зовнішньоторговельного арбітражу. Правове положення і види третейських (арбітражних) судів. Інституційний зовнішньоторговельний арбітраж і арбітраж adhoc. Типовий договір ЮНСІТРАЛ про міжнародний торговий арбітраж. Арбітражний регламент Європейської економічної комісії ООН. Регламент Міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті України. Регламент Морської арбітражної комісії при торгово-промисловій палаті України. Значення і зміст арбітражного застереження. Визнання і виконання іноземних арбітражних рішень. Специфіка зовнішньоторговельного арбітражу в СНД. Угода про порядок розв'язання спорів, пов'язаних зі здійсненням господарської діяльності.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма навчання						заочна форма навчання					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л.	с	лаб	інд.	с.р		л.	сем	лб.	інд.	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Загальна частина міжнародного приватного права												
Тема 1. Загальна характеристика	10	4	2			4	8	2				6

міжнародного приватного права												
Тема 2. Джерела міжнародного приватного права	12	4	2			6	10					10
Тема3. Колізійні норми в міжнародному приватному праві	14	4	4			6	16	2	2			12
Тема 4. Застосування колізійних норм у міжнародному приватному праві	12	4	2			6	12					12
Тема 5. Суб'єкти міжнародного приватного права	12	4	2			6	12					12
Разом за розділом 1	**60**	**20**	**12**			**28**	**58**	**4**	**2**			**52**
Розділ 2. Особлива частина міжнародного приватного права												
Тема 6. Право власності у міжнародному приватному праві	12	4	2			6	16	2	2			12
Тема 7. Право інтелектуальної власності у міжнародному приватному праві	12	4	2			6	12					12
Тема 8. Зобов'язання у міжнародному приватному праві	14	4	4			6	16	2	2			12
Тема 9. Спадкові відносини у міжнародному приватному праві	12	4	2			6	12					12
Тема 10. Трудові відносини в міжнародному приватному праві	12	4	2			6	12					12
Тема 11. Шлюбно-сімейні правовідносини у міжнародному приватному праві	14	4	4			6	12					12
Тема 12. Міжнародний цивільний процес і міжнародний комерційний арбітраж	14	4	4			6	12					12
Разом за розділом 2	**90**	**28**	**20**			**42**	**92**	**4**	**4**			**84**
Усього годин	**150**	**48**	**32**		**10**	**70**	**150**	**8**	**6**		**10**	**136**

4. Теми практичних занять (денна та заочна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Загальна характеристика міжнародного приватного права	2 (2)
2.	Джерела міжнародного приватного права	2
3.	Колізійні норми в міжнародному приватному праві	4
4.	Застосування колізійних норм у міжнародному приватному праві	2

5.	Суб'єкти міжнародного приватного права	2
6.	Право власності у міжнародному приватному праві	2 (2)
7.	Право інтелектуальної власності у міжнародному приватному праві	2
8.	Зобов'язання у міжнародному приватному праві	4 (2)
9.	Спадкові відносини у міжнародному приватному праві	2
10.	Трудові відносини в міжнародному приватному праві	2
11.	Шлюбно-сімейні правовідносини у міжнародному приватному праві	4
12.	Міжнародний цивільний процес і міжнародний комерційний арбітраж	4
	Разом	**32 (6)**

5. Завдання для самостійної роботи (денна та заочна форма навчання)

№	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		д.ф.	з.ф.
1.	Тема: Загальна характеристика міжнародного приватного права. Завдання: Ознайомитися з лекційним матеріалом, опрацювати додаткову літературу, підготувати відповіді на контрольні запитання.	4	6
2.	Тема: Джерела міжнародного приватного права Завдання: Ознайомитися з лекційним матеріалом, опрацювати додаткову літературу, підготувати відповіді на контрольні запитання.	6	10
3.	Тема: Колізійні норми в міжнародному приватному праві Завдання: Ознайомитися з лекційним матеріалом, опрацювати додаткову літературу, підготувати відповіді на контрольні запитання.	6	12
4.	Тема: Застосування колізійних норм у міжнародному приватному праві Завдання: Ознайомитися з лекційним матеріалом, опрацювати додаткову літературу, підготувати відповіді на контрольні запитання.	6	12
5.	Тема: Суб'єкти міжнародного приватного права Завдання: Ознайомитися з лекційним матеріалом, опрацювати додаткову літературу, підготувати відповіді на контрольні запитання.	8	12
6	Тема: Право власності у міжнародному приватному праві Завдання: Ознайомитися з лекційним матеріалом, опрацювати додаткову літературу, підготувати відповіді на контрольні запитання.	6	12
7.	Тема: Право інтелектуальної власності у міжнародному приватному праві Завдання: Ознайомитися з лекційним матеріалом, опрацювати додаткову літературу, підготувати відповіді на контрольні запитання.	6	12
8.	Тема: Зобов'язання у міжнародному приватному праві Завдання: Ознайомитися з лекційним матеріалом, опрацювати додаткову літературу, підготувати відповіді на контрольні запитання.	6	12
9.	Тема: Спадкові відносини у міжнародному приватному праві Завдання: Ознайомитися з лекційним матеріалом, опрацювати додаткову літературу, підготувати відповіді на контрольні запитання.	6	12
10.	Тема: Трудові відносини в міжнародному приватному праві Завдання: Ознайомитися з лекційним матеріалом, опрацювати додаткову літературу, підготувати відповіді на контрольні запитання.	6	12
11.	Тема: Шлюбно-сімейні правовідносини у міжнародному приватному праві Завдання: Ознайомитися з лекційним матеріалом, опрацювати додаткову літературу, підготувати відповіді на контрольні запитання.	6	12
12.	Тема: Міжнародний цивільний процес і міжнародний комерційний арбітраж	6	12

	Завдання: Ознайомитися з лекційним матеріалом, опрацювати додаткову літературу, підготувати відповіді на контрольні запитання.		
	Разом	**70**	**136**

6. Індивідуальні завдання

При написанні індивідуального завдання (реферат) слід керуватися наведеними нижче методичними вказівками.

Приступаючи до написання індивідуального завдання, студент повинен розкрити максимально повністю зміст теоретичних питань, необхідно використовувати теоретичні розробки міжнародного приватного права й посилатися на конкретні норми чинних міжнародних договорів та інших нормативно-правових актів. Тема роботи має бути розгорнутою, змістовною, аргументованою.

Вимоги до індивідуального завдання

1. мова написання – українська, у науковому стилі;
2. загальний обсяг роботи 12-18 арк. формату А-4, текст розміщається з одного боку сторінки;
3. текстові вимоги: редактор – Word; шрифт – Times New Roman, чорний колір, 14 кегель, через 1,5 інтервал; поля: зверху – 2 см, знизу – 2 см; зліва – 3 см, справа – 1,5 см, книжковий формат, нумерація сторінок у верхньому правому кутку;
4. обов'язкові посилання у тексті завдання на використані джерела: у квадратних дужках вказується номер джерела за списком та номер сторінки в ньому (за наявності), де викладена відповідна інформація. Дужки проставляються безпосередньо за текстом, якого стосується посилання. Наприклад: «автор вважає, що ... / викладається зміст думки/ [1, с. 2-3]»; цифри «1» в даному прикладі – це номери, під якими розміщені зазначені роботи у списку використаних джерел, «с. 2-3» – номери сторінок;
5. в посиланнях на наукові статті, опубліковані у збірниках наукових праць, періодичних виданнях тощо обов'язково зазначається прізвище автора та назва праці, назва видання, рік, номер випуску, сторінки, на яких розміщено дану працю;
6. запозичення чужих думок без посилання на автора не дозволяється;
7. положення роботи мають бути сформульовані на основі чинних нормативно-правових джерел.

Тему індивідуального завдання, нормативний матеріал, наукову, навчальну та іншу спеціальну літературу за темою індивідуального завдання студент підбирає самостійно. Застаріла наукова та нормативно-правова база може використовуватися тільки в якості порівняльного елементу.

Теми індивідуальних завдань

1. Право власності та інші речові права у відношенні транспортних засобів, в тому числі торгових суден.
2. Проблеми визначення позовної давності в міжнародному приватному праві.
3. Поняття, правовий режим і державні гарантії іноземних інвестицій в Україні.
4. Правове значення і зміст двосторонніх міжнародних договорів про взаємний захист інвестицій.
5. Зміст і види договорів про здійснення інвестиційної діяльності без створення юридичної особи.
6. Порядок розгляду інвестиційних спорів.
7. Порядок інвестування за кордоном українськими юридичними особами.

8. Поняття територіального характеру прав інтелектуальної власності.
9. Основні відмінності між системами міжнародної охорони авторських прав.
10. Поняття права промислової власності і його міжнародно-правова характеристика.
11. Комплексний характер правового регулювання зовнішньоекономічних зобов'язань. Співвідношення приватного і публічного методів регулювання.
12. Колізійні питання визначення права, що застосовується для регулювання зобов'язань сторін, які випливають із зовнішньоекономічного договору.
13. Міжнародно-правова уніфікація регулювання міжнародної торгівлі.
14. Міжнародно-правова уніфікація форм розрахунків по зовнішньоекономічних договорах. Акредитивна та інкасова форми розрахунків.
15. Кваліфікація форс-мажорних обставин у практиці зовнішньоекономічної діяльності.
16. Правове регулювання зобов'язань транспортного характеру.
17. Правове регулювання міжнародних морських перевезень. Кодекс торгового мореплавання України. Міжнародні Конвенції і правові звичаї міжнародного морського приватного права.
18. Правове регулювання міжнародних залізничних перевезень.
19. Правове регулювання міжнародних повітряних перевезень.
20. Правове регулювання міжнародних автомобільних перевезень.
21. Поняття позадоговірних деліктних зобов'язань з іноземним елементом.
22. Основні типи колізійних прив'язок, що застосовуються для регулювання позадоговірних деліктних зобов'язань.
23. Колізійне право України про регулювання позадоговірних деліктних зобов'язань, в тому числі норми договорів про правову допомогу.
24. Основні колізійні питання спадкування в МПП.
25. Внутрішнє законодавство України про регулювання спадкування з іноземним елементом.
26. Роль і значення договорів про правову допомогу по уніфікації правового регулювання спадкування в МПП. Колізійні питання висновку і визнання шлюбу.
27. Колізійні питання регулювання особистих і майнових прав й обов'язків подружжя.
28. Колізійні питання розірвання шлюбу.
29. Колізійні питання регулювання відносин між батьками і дітьми. Аліментні відносини.
30. Колізійні питання усиновлення. Порядок усиновлення дітей - громадян України іноземцями.
31. Колізійні питання встановлення і визнання опіки і піклування.
32. Колізійні питання регулювання трудових відносин з іноземним елементом.
33. Порядок і умови працевлаштування іноземців в Україні.
34. Законодавство України про умови і порядок здійснення підприємницької діяльності щодо працевлаштування за кордоном.
35. Основні міждержавні договори України в сфері трудової діяльності і соціального захисту.
36. Процесуальний стан громадян, юридичних осіб і держави в іноземному суді.
37. Доручення іноземних органів юстиції.
38. Визнання і виконання іноземних судових рішень.
39. Специфіка здійснення нотаріальних дій у МПП.
40. Поняття і види міжнародного комерційного арбітражу.

(тут і далі по тексту МПП – міжнародне приватне право)

7. Методи навчання

Застосовуються три групи методів навчання:

1. словесні – описове розкриття навчального матеріалу, пояснення сутності відповідного явища, поняття, процесу, інструктаж щодо особливостей застосування окремих норм, перевірка рівня самостійного опрацювання навчального матеріалу тощо;

2. наочні – демонстрація схем, таблиць, малюнків (за наявності);

3. практичні – формування вмінь і навичок оперування правовими категоріями, застосування правових норм та використання набутих знань при проведенні семінарських занять.

8. Методи контролю

Форми контролю навчальних здобутків студентів за темами навчальної дисципліни становлять усні відповіді (робота в аудиторії – виступ на семінарському занятті, відповідь на колоквіумі, відповіді на питання за результатами самостійної підготовки згідно наданих тем, розв'язання практичних змодельованих завдань, тощо) написання письмових робіт (розгорнуті відповіді на питання, відповіді на тести). Поточний контроль, передбачає написання письмової контрольної роботи з метою оцінювання знань і умінь, набутих під час вивчення тем відповідного розділу. Письмова контрольна робота може передбачати розгорнуті відповіді на відкритті питання, відповіді на тести, вирішення практичних завдань. Поточний контроль, передбачає виконання студентом індивідуального завдання (реферат) за обраною темою. Підсумковий семестровий контроль здійснюється у вигляді написання письмової роботи (тестові завдання).

Критерії оцінювання студентів складають: рівень знань, продемонстрований в усних та письмових відповідях, виступах на практичних заняттях, активність при обговоренні питань тощо.

Максимальна сума балів, яку може набрати студент при складанні підсумкового контролю з навчальної дисципліни, складає 40. Максимальна сума балів, які може набрати студент при вивченні навчальної дисципліни, складає 100.

Питання для підсумкового контролю

1. Поняття та предмет міжнародного приватного права.
2. Способи регулювання відносин МПП. Правова природа МПП.
3. Співвідношення МПП з міжнародним публічним правом.
4. Співвідношення МПП з міжнародним економічним правом.
5. Співвідношення МПП з міжнародним торговим правом (lex mercatoria).
6. Проблема уніфікації правових норм у МПП. Форма уніфікації. Сфера регулювання МПП.
7. Система навчального курсу МПП та МПП як наука. Основні праці з МПП.
8. Поняття та види джерел, форм МПП.
9. Міжнародні договори як джерела МПП. Проблема співвідношення міжнародного договору і внутрішнього законодавства.
10. Трансформація та інкорпорація. Закон України «Про міжнародні договори України» та його значення.
11. Значення двосторонніх договорів про надання правової допомоги, про взаємний захист інвестицій, про вільну торгівлю, про запобігання подвійного оподаткування, трудову діяльність, соціальний захист і співробітництво у сфері пенсійного забезпечення.
12. Міжнародні конвенції в сфері охорони прав інтелектуальної власності, в сфері регулювання перевезень вантажів і пасажирів та в сфері регулювання міжнародної торгівлі: загальна характеристика.

13. Внутрішнє (національне) законодавство як джерело МПП.

14. Сфера застосування та структура Закону України «Про міжнародне приватне право».

15. Правовий звичай як джерело МПП. Причини і способи формування звичаїв у міжнародній торгівлі.

16. Значення судової та арбітражної практики і доктрини у регулюванні відносин МПП.

17. Поняття та види уніфікації та гармонізації норм міжнародного приватного права. Діяльність неурядових міжнародних організацій по кодифікації і розширенню сфери застосування правових звичаїв.

18. Поняття та структура колізійної норми.

19. Застосування права держав із множинністю правових систем.

20. Загальна класифікація колізійних норм.

21. Основні типи колізійних прив'язок.

22. Відмінність в традиціях юридичної техніки континентальної й англо-американської правових сімей.

23. Автономія волі сторін.

24. Тлумачення і застосування колізійної норми в МПП. Проблема вторинної кваліфікації.

25. Поняття зворотного відсилання та відсилання до права третьої країни. Поняття «кульгаючих» відносин.

26. Інститут «обходу закону» в МПП.

27. Встановлення змісту і застосування іноземного права.

28. Застереження про побічний порядок.

29. Взаємність і реторсії.

30. Поняття «особистий закон фізичної особи» та сфера його дії.

31. Загальні засади правового статусу іноземців в Україні.

32. Особливості визнання іноземця обмежено дієздатним та недієздатним.

33. Колізійні аспекти опіки та піклування.

34. Оголошення іноземця безвісно відсутнім чи померлим та його наслідки в Україні і за кордоном.

35. Види колізійних прив'язок, що використовуються для визначення національності юридичних осіб. Основні теорії національності юридичної особи.

36. Внутрішнє законодавство України щодо визначення національності іноземних юридичних осіб. Міжнародні договори України щодо визначення національності іноземних юридичних осіб.

37. Правовий режим діяльності іноземної юридичної особи в Україні.

38. Основні проблеми правового статусу транснаціональних корпорацій в міжнародному приватному праві.

39. Проблеми, пов'язані з правовим регулюванням господарської діяльності компаній, розташованих в офшорних зонах.

40. Поняття підприємства з іноземними інвестиціями і його державна реєстрація. Договори про здійснення інвестиційної діяльності без створення юридичної особи.

41. Порядок інвестування за кордоном українськими юридичними особами.

42. Поняття «імунітет держави» в МПП. Теорії абсолютного, функціонального та обмеженого імунітету, їх уплив на формування національного законодавства про імунітет іноземних держав.

43. Види імунітету держав у МПП.

44. Міжнародні договори щодо імунітету держав. Норми про імунітет іноземної держави в законодавстві України.

45. Колізійні питання права власності.

46. Колізійні питання права власності та інших речових прав на рухоме майно та

майно, що перебуває в дорозі.

47. Правове регулювання іноземних інвестицій у міжнародному приватному праві. Гарантії майнових прав іноземних інвесторів в угодах СОТ.

48. Правове становище власності України за кордоном.

49. Територіальний характер інтелектуальної власності та особливості її регулювання в міжнародному приватному праві.

50. Стокгольмська конвенція Всесвітньої організації інтелектуальної власності 1967 р.

51. Міжнародно-правова охорона авторських прав.

52. Особливості міжнародно-правової охорони прав промислової власності.

53. Загальна характеристика Угоди СОТ щодо торговельних аспектів прав інтелектуальної власності.

54. Колізійне регулювання форми правочину в МПП.

55. Колізійне регулювання змісту договору в МПП.

56. Сфера дії права, що застосовується до договору в МПП.

57. Уніфікація правового регулювання в галузі міжнародних комерційних угод. Віденська конвенція ООН «Про договори міжнародної купівлі-продажу товарів».

58. Міжнародно-правова уніфікація форм розрахунків за зовнішньоекономічними договорами. Акредитивна та інкасова форма розрахунків.

59. Міжнародні транспортні організації та їх роль в уніфікації законодавства про міжнародні перевезення.

60. Міжнародні морські перевезення. Конвенція ООН про морське перевезення вантажів 1978 р.

61. Міжнародні залізничні перевезення. Угода про міжнародні залізничні перевезення (КОТІФ) 1980 р.

62. Міжнародні автомобільні перевезення. Конвенція про договори міжнародного дорожнього перевезення вантажів (КДПВ) 1956 р.

63. Міжнародні повітряні перевезення. Монреальська конвенція про уніфікацію деяких правил міжнародних повітряних перевезень від 28 травня 1999 р.

64. Міжнародні річкові перевезення. Будапештська конвенція про договір перевезення вантажів внутрішніми водними шляхами від 22 червня 2001 р.

65. Міжнародні змішані перевезення. Конвенція ООН про міжнародні змішані перевезення вантажів від 24 травня 1980 р.

66. Види позадоговірних зобов’язань, ускладнених іноземним елементом, та колізійні підходи до їх регулювання. Сфера дії права, що підлягає застосуванню до зобов’язань, які виникли внаслідок завдання шкоди.

67. Право, що застосовується до відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг).

68. Роль міжнародних угод у колізійно-правовому регулюванні зобов’язань із завдання шкоди.

69. Представництво, довіреність та позовна давність у міжнародному приватному праві.

70. Колізійне регулювання міжнародних трудових відносин.

71. Міжнародно-правове регулювання праці. Роль конвенцій Міжнародної організації праці (МОП).

72. Працевлаштування іноземців в Україні.

73. Трудові права українських громадян за кордоном.

74. Особливості правового регулювання шлюбно-сімейних відносин у праві різних держав.

75. Колізійне регулювання укладання шлюбу в МПП.

76. Колізійне регулювання правових наслідків шлюбу. Форма вибору права до правових наслідків шлюбу.

77. Майнові відносини подружжя в міжнародному приватному праві.

78. Міжнародне усиновлення та його наслідки. Функції консульських установ України за кордоном у галузі усиновлення та опіки й піклування.

79. Аліментні зобов'язання в міжнародному приватному праві. Приєднання України до Нью-Йоркської конвенції 1956 р. про стягнення аліментів за кордоном.

80. Основні колізії у спадкуванні за МПП.

81. Колізійні норми спадкового права в законодавстві України.

82. Міжнародно-правове регулювання спадкових відносин.

83. Спадкові права українських громадян за кордоном. Роль консульських установ України за кордоном у сфері захисту спадкових прав громадян України.

84. Правовий режим відумерлої спадщини у міжнародному приватному праві.

85. Поняття міжнародного цивільного процесу. Процесуальний стан громадян, юридичних осіб і держави у цивільному процесі.

86. Провадження у справі за участю іноземної особи.

87. Участь України в міжнародних договорах щодо підсудності справ з іноземним елементом. Міжнародна підсудність у праві України та в праві зарубіжних країн.

88. Визнання та виконання рішень іноземних судів в Україні.

89. Вручення судових документів за кордоном. Джерела регулювання та основні способи транскордонної доставки судових документів. Колізійні проблеми отримання доказів за кордоном.

90. Міжнародне приватне право в діяльності міжнародного комерційного арбітражу.

9. Схема нарахування балів

Загальна кількість балів – 100.
Кількість балів за екзамен – 40.
Кількість балів протягом семестру – 60:
Кількість балів за відповіді на семінарських заняттях ∑40 = 40:

Формула обчислення

$$\sum 40 = \frac{\sum 1}{\sum 2} \times 8 \text{ (вісім)}$$

Примітка:
∑40 – сума максимальної кількості балів
∑1 – сума балів, що отримав студент за відповіді на семінарських заняттях.
∑2 – кількість семінарських занять протягом семестру.
8 – коефіцієнт

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання				Разом	Екзамен	Сума
Розділ I	Розділ II	КР	ІЗ			
Т1-Т12		10	10	**60**	**40**	**100**
∑40						

Для допуску до складання екзамену здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 10 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи, індивідуального завдання.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Під час вивчення навчальної дисципліни використання технологій штучного інтелекту (ШІ) здійснюється відповідно до Політики використання технологій штучного інтелекту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

У межах дисципліни застосовуються такі моделі використання ШІ:

1. Модель «ШІ заборонено».

Використання технологій штучного інтелекту не допускається під час виконання контрольних заходів, спрямованих на перевірку індивідуальних знань і сформованості компетентностей здобувача освіти, зокрема: усного опитування, модульних контрольних робіт, екзамену (заліку), якщо інше не визначено викладачем, інших видів оцінювання, для яких викладачем встановлено обмеження щодо використання ШІ.

2. Модель «ШІ як асистент».

Під час підготовки до практичних занять, виконання індивідуальних завдань, рефератів, аналітичних оглядів та інших письмових робіт дозволяється використання ШІ для: пошуку та систематизації інформації, добору та первинного аналізу наукових джерел, пояснення складних понять, удосконалення структури тексту, перевірки граматики, стилю та оформлення, генерації ідей, плану роботи або прикладів.

Фінальний текст роботи, висновки, аналіз, інтерпретація результатів та прийняті рішення повинні бути самостійно підготовлені здобувачем освіти.

3. Модель «ШІ як інструмент».

Для окремих лабораторних, практичних, проєктних або дослідницьких робіт використання технологій штучного інтелекту може бути обов'язковою складовою виконання завдання. У таких випадках здобувачі освіти можуть використовувати генеративні моделі ШІ для: аналізу та підготовки даних, генерації, аналізу й оптимізації програмного коду, порівняння результатів роботи різних моделей ШІ, створення візуалізацій, схем або зображень, аналізу великих масивів даних. проведення експериментів із застосуванням сучасних інструментів штучного інтелекту.

Усі результати, отримані за допомогою ШІ, підлягають критичному аналізу, перевірці та доопрацюванню здобувачем освіти.

Декларування використання ШІ.

У разі використання технологій штучного інтелекту здобувач освіти зобов'язаний зазначити: назву сервісу або моделі ШІ; дату використання; характер допомоги (генерація ідей, пошук інформації, аналіз даних, генерація коду, редагування тексту тощо).

За вимогою викладача здобувач освіти повинен надати використані запити (prompts) або пояснити спосіб використання інструментів ШІ.

Недекларованe використання технологій штучного інтелекту або подання згенерованого ШІ матеріалу як власного результату навчальної діяльності розглядається як порушення принципів академічної доброчесності відповідно до внутрішніх нормативних документів Університету.

Критерії оцінювання усної відповіді

Поточний контроль здійснюється, зокрема, у формі опитування та перевірки результатів виступів на семінарських та практичних заняттях в п'ятибальній шкалі оцінок.

5 балів ставиться за наступних умов:

- студент активно працює протягом усього практичного заняття;

- дає повний, правильний, послідовний, зв'язний, обґрунтований виклад питання, що супроводжується правильними прикладами з доктринальних джерел та посиланням на чинне законодавство;

- все, що викладається, повинно свідчити про глибоке розуміння і орієнтацію в явищах і процесах, що вивчаються;

- правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача.

4 бали ставиться за наступних умов:

- студент активно працює протягом практичного заняття;

- дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, відповідає лише з деякою допомогою викладача чи колег;

- недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача.

3 бали ставиться за наступних умов:

- студент на занятті поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача;

- в цілому виявляє знання основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає помилки і усвідомлює їх тільки після вказівка викладача;

- відповіді на запитання дає не одразу, а тільки після деякого напруження пам'яті, при чому відповіді нечіткі;

- не в змозі без допомоги викладача вивести співвідношення з іншими проблемами дисципліни, що вивчається;

2 бали ставиться за наступних умов:

- допускає суттєві помилки або зовсім пропускає матеріал і частково виправляє ці помилки тільки після вказівки викладача;

- студент виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, у відповіді мають місце заминки і перерви, не може пояснити проблему, хоча і розуміє її;

- викладає матеріал не достатньо зв'язно і послідовно.

1 бал ставиться за наступних умов:

- студент припускається грубих помилок при викладі матеріалу і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача;

- виявляє нерозуміння навчального матеріалу і як наслідок цього – повна відсутність навичок як в аналізі явищ, так і у подальшому виконанні практичних завдань.

Критерії оцінювання контрольних та екзаменаційних робіт

Контрольні та екзаменаційні роботи виконуються у письмовій формі. Контрольна робота складається з 10 тестових завдань, екзаменаційна робота – із 40 тестових завдань. Кожне тестове завдання має чотири варіанта відповідей, тільки одне яких є правильним; за кожну правильну відповідь нараховується один бал.

Критерії оцінювання індивідуального завдання

Кількість отриманих балів	Критерії отримання відповідної кількості балів
0 балів	робота не зараховується; студентом не дотримано визначених вимог, тематика роботи не розкрита взагалі, не використано міжнародні джерела; студент не орієнтується в тематиці роботи та не може відповісти на жодне з поставлених питань
1-3 бали	робота не в повній мірі відповідає вимогам, що висуваються; при виконанні роботи використано менш ніж 10 джерел, не використано міжнародні наукові джерела; в роботі відсутні посилання на використані джерела, тема роботи розкрита однобічно, відсутня логічність викладення матеріалу; не дотримано структури роботи; в роботі допущено суттєві граматичні та/або стилістичні помилки; студент не відповів на переважну більшість

	поставлених питань
4-7 балів	робота виконана на належному теоретико-практичному рівні; дотримано вимоги, які висуваються до написання роботи, робота належним чином структурована, але в недостатній мірі проаналізовані наукові джерела та відсутній творчий підхід до виконання поставлених завдань, допущено незначні порушення логічності та/або систематичності викладення матеріалу; допущено незначні неточності в оформленні роботи; студент відповів на усі поставлені питання
8-10 балів	робота виконана на високому науково-практичному рівні; в роботі продемонстровано високій рівень знань та творчого осмислення отриманих результатів дослідження; не допущено помилок при оформленні роботи; студент відповів на усі поставлені питання

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою
90-100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

10. Рекомендована література

Основна література

Правові акти

1. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 № 2709-IV. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15#Text
2. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text
3. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 №1618-IV. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text
4. Про громадянство: Закон України від 18.01.2001 № 2235-III. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14#Text
5. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22.09.2011 № 3773-VI. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17#Text
6. Про міжнародні договори: Закон України від 29.06.2004 № 1906-IV. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text
7. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 № 959-XII. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text
8. Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19.03.1996 № 93/96-ВР. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80#Text
9. Про міжнародний комерційний арбітраж: Закон України від 24.02.1994 № 4002-XII. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4002-12#Text

10. Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11.04.1980 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_003#Text
11. Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності від 15.04.1994 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_018#Text
12. Конвенція, що скасовує вимогу легалізації іноземних офіційних документів від 05.10.1961 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_082#Text
13. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів. Паризький Акт від 24.07.1971 змінений 02.10.1979 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_051#Text
14. Паризька конвенція про охорону промислової власності від 20.03.1883 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_123#Text
15. Міжнародна конвенція з уніфікації деяких правил щодо накладення арешту на морські судна від 10.05.1952 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g89#Text
16. Угода про міжнародні залізничні перевезення (КОТІФ) від 09.05.1980 р., ратифікована Україною 05.03.2003 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_291#Text
17. Конвенція про договір міжнародного автомобільного перевезення вантажів (КДПВ) від 19.05.1956, ратифікована Україною 01.08.2006 URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_234
18. Чиказька конвенція про міжнародну цивільну авіацію від 07.12.1944, ратифікована Україною 10.08.1992 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_038
19. Будапештська конвенція про договір перевезення вантажів внутрішніми водними шляхами від 22.06.2001 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_998#Text
20. Європейська конвенція про усиновлення дітей від 27.11.2008 URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_a17
21. Конвенція про колізії законів, які стосуються форми заповітів (Про приєднання до Конвенції з застереженнями: Закон № 1772-VI (1772-17) від 17.12.2009). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_424#Text
22. Конвенція про запровадження системи реєстрації заповітів, ратифікована із застереженням згідно із Законом № 2490-VI від 10.07.2010 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994_678#Text

Підручники, навчальні посібники

1. Міжнародне приватне право : підручник / [Є. М. Білоусов, І. М. Жуков, В. В. Комаров, І. В. Яковюк та ін.] ; за заг. ред. Є. М. Білоусова, І. В. Яковюка. Харків : Право, 2021. 408 с.
2. Фединяк Г. С., Фединяк Л. С. Міжнародне приватне право : підручник. Вид. 8-ме, переобл. і допов. Київ: Алерта, 2021. 524 с.
3. Войціховський А.В. Міжнародне право : підручник. Харків: нац. ун-т внутр. справ. 2020. 544 с.
4. Калакура В.Я. Міжнародне приватне право : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ : Видавництво КНУ, 2024. 340 с.
5. Міжнародне приватне право : навч. посібник / кол. авт. : д.ю.н., доц. К.Р. Резворович; к.ю.н., доц. М.П. Юніна; к.ю.н. М.М. Фролов та ін. ; за заг. ред. д.ю.н., доц. К. Р. Резворович. Дніпро : Дніпров. держ. ун-т внутр. справ, 2024. 92 с.
6. Білоусов Є.М., Яковюк І.В. Міжнародне приватне право : навч. посіб. / Є.М. Білоусов, І.В. Яковюк. Київ : Право, 2023. 408 с.
7. Вайцеховська О.Р., Руденко О.В. Міжнародне приватне право. Загальна частина : навч. посіб. / О.Р. Вайцеховська, О.В. Руденко. Харків: Право, 2023. 256 с.
8. Вишновецька С. В., Корнєєв Ю. В. Міжнародне приватне право: Навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2019. 164 с.
9. Килимник І. І. Міжнародне приватне право : навч. посібник / І. І. Килимник, А. М. Бровдій ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова; Харків : ХНУМГ ім. О.

М. Бекетова, 2018. 111 с.

Допоміжна література

1. Довгерт А.С. Міжнародне приватне право: зміна концепції : монографія / А.С. Довгерт. Київ : Алерта, 2024. 256 с.
2. Венедіктов С.В. Міжнародне та порівняльне трудове право : підручник / С.В. Венедіктов. Київ : ДІА, 2023. 260 с.
3. Алієв А.І., Чирагли М.А. Про питання міжнародної правосуб'єктності транснаціональних корпорацій. *Ірпінський юридичний часопис.* 2021. № 1(5). С. 49–59. URL: https://doi.org/10.33244/2617-4154.1(5).2021.49-59
4. Петрончак Ю.О. Lex mercatoria і тенденції міжнародного приватного права: історя та сучасність. Актуальні проблеми приватного права в умовах євроінтеграційних процесів в Україні: збірник тез доповідей учасників науково-практичного семінару (11 листопада 2021 року). С. 112–113.
5. Якимчук М.Ю. Джерела міжнародного приватного права: теоретикоправовий аспект. *Часопис Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Право». 2021. № 1(23) URL: http://lj.oa.edu.ua/articles/2021/n1/21ymytpa.pdf.
6. Грамацький Е. М. Сучасні уніфікаційні процеси в Європі у контексті міжнародного приватного права. Держава і право. Юридичні і політичні науки. 2011. Вип. 51. С. 580–584.
7. Балим О.Д. Правові аспекти захисту інтелектуальної власності в умовах розвитку штучного інтелекту: міжнародний досвід та перспективи України. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: "Юридичні науки". 2025. № 2. https://doi.org/10.25313/2520-2308-2025-2-10678
8. Луценко Д.С. Роль міжнародних стандартів та угод у формуванні правового регулювання майнових очікувань в Україні. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: «Юридичні науки». 2025. № 2. https://doi.org/10.25313/2520-2308-2025-2-10735
9. Смітюх А.В. Застереження про публічний порядок та надімперативні норми у міжнародному приватному праві. Правотворча діяльність та забезпечення системності законодавства України в умовах євроінтеграції : зб. матеріалів наук.-практ. кругл. столу (Київ, 03 квіт. 2025 р.). Одеса : Юридика, 2025. С. 197–200.
10. Саід К.Б., Євдакова Д.О. Правовий статус біпатридів у сучасних умовах / К. Б. Саід., Д. О. Євдакова. Права людини – пріоритет сучасної держави : збірник матер. Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конференції (10 грудня 2020 року, м. Одеса) / відп. ред. М. Р. Аракелян. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2020. С. 147-150.
11. Калакура В., Горбаль Н. Набуття статусу особи з тимчасовим захистом як іноземний елемент у сімейних правовідносинах. Вісник *Київського національного університету імені Тараса Шевченка.* Міжнародні відносини. Міжнародні відносини. 2025. № 60 (1). С. 75- https://doi.org/10.17721//1728-2292.2025/1-60/75-79№
12. Довгерт А. С. Договір у міжнародному приватному праві. *Право України*. 2012. № 9. С. 226-235.
13. Трощенко І.О. Механізм колізійного регулювання не договірних зобов'язань у Законі України «Про міжнародне приватне право» та Регламенті ЄС Рим II: порівняльний аналіз. *European Political and Law Discourse.* 2019. Volume 6. Issue 2. С. 175-180.
14. Дяченко С.В., Вітренко Л.Р. Правове регулювання усиновлення з іноземним елементом: судова практика. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 4. С. 369-372.
15. Олексієнко А.В. Міжнародний комерційний арбітраж: сутність та переваги. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 8. С. 511-514.
16. Шишка Р.Б. Еволюція міжнародного приватного права та глобалізація.

Часопис Київського університету інтелектуальної власності та права. 2023. № 3. С. 28-33

17. Довгерт А.С. Міжнародне приватне право: закордонні наукові дослідження : довідник / А.С. Довгерт, Т.Р. Короткий, Н.В. Хендель ; Інститут міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка [та ін.] . Одеса : Фенікс, 2016. 379 с.

18. Цибань А. А. Окремі особливості реквізиції як підстави припинення права власності в умовах надзвичайного та воєнного стану. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 1. С. 176–178. URL: http://www.lsej.org.ua/1_2024/39.pdf.

19. Цибань А. А. Окремі особливості зустрічних обов'язків як елементу змісту у двосторонньому зобов'язанні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 3. С. 180–183. URL: http://lsej.org.ua/3_2024/42.pdf.

20. Tsyban, A. (2025). Digital things in Ukraine: selected aspects of their legal nature and the challenges of recodification. *Juris Europensis Scientia*. Vol. 6. P. 19-23 URL: https://doi.org/10.32782/chern.v6.2025.4.

21. Чорнолуцький Р. Актуальні проблеми співвідношення та взаємовпливу міжнародного публічного і міжнародного приватного права. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом*. Юридичні науки. 2025. № 3 (75). С. 56-60.

22. Довгерт А. С. Основні напрями рекодифікації міжнародного приватного права в Україні. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2023. Т. 30. № 3. С. 221–241.

23. Міловська Н.В., Перевертун О.В. Напрями розвитку законодавства про міжнародне приватне право в контексті оновлення Цивільного кодексу України. *Нове українське право*. 2025. № 4. С. 77-82.

24. Cristina González Beilfuss, Reflexiones en torno a una eventual codificación del Derecho internacional privado europeo, Cuadernos de Derecho Transnacional. 2024, Vol. 16, No. 2, p. 814-822.

25. Ralf Michaels. Public and Private International Law: German Views on Global Issues. Journal of Private International Law. 2008. 4(1). P. 121-138

26. Adrian Briggs. The Conflict of Laws 5th ed (Oxford University Press, March 2024). Clarendon Law Series. 480 p.

27. Olena Sushch. Private international law of Ukraine in modern conditions. *Law and innovation society*. 2025. No. 1 (24). P. 10-27

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Сайт Верховної Ради України: www.zakon1.rada.gov.ua.
2. Київська центральна міська публічна бібліотека ім. Лесі Українки: http://lucl.lucl.kiev.ua
3. Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна: http://www.univer.kharkov.ua
4. Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка: http://korolenko.kharkov.com.